

Februárban nyit a JATE-klub

Februárban, a szorgalmi időszak kezdetével nem nyitott ki az egyetemisták és a város fiataljainak népszerű klubja a tudományegyetemen. Az indulás, 1973 óta nem végeztek nagyobb felújítási munkát, és az elkopott berendezés egyre erősebben hangsúlyozta a közel másfél évtizedes elhasználódást. Az év elején azt ígérték a klub vezetői, hogy az őszön már nemcsak diszkókon, hanem a hagyományosan színvonalas rendezvényeken is vendégeket fogadhatnak. Sajnos ez az ígérlet — elsősorban anyagi okokból — nem válhatott be, még ma is sok munkát ad a felújítás.

Jó hír viszont, hogy az AISH és az egyetem által folyósított pénz — melynek egy része kölcsön — elegendőnek látszik a felújítás befejezésére. A legfontosabb munkák már befejeződtek:

az elagott csatornarendszert kicserélték, új padlóburkolatot kapott a folyosó, biztonságossá tették az elektromos hálózatot, és szellőzőberendezéseket szereltek föl. Alakul a fölépítő művészek és előadók számára az öltöző, a nagyteremben pedig magas szintű világítástechnika szolgálja majd a produkciókat. Az új hangtechnika is rövidesen a helyére kerül, és továbbfejlesztették a klub videoláncát.

A felújításhoz kapcsolódó hír, hogy az MTA Soros Alapítvány félmillió forinttal járult hozzá a technikai berendezések felújításához. A legjelentősebb munkák befejeztével a falburkolat, a bútorok és kisebb berendezési tárgyak felújítása következik. Majd a nyitás, amely az új ígérlet szerint februárban lesz.

D. I.

A Művészeti Tanácsadó Testület ülése

Tegnap délután a megyei tanács mellett működő Művészeti Tanácsadó Testület ülést tartott a tanács székházában. Megyénk szellemi, művészeti értékeinek gondozásáról *Bátyai Jenő* helytörténeti kutató és *Lengyel András* irodalomtörténész tartott vitaindítót. Előbbi tudomány- és technikatörténeti értékeink megbecsülésének lehetőségeiről, utóbbi irodalmi múltunk értékeiről beszélt. Ezt követően a jövő évi kiállítási tervet vitatták meg, az elképzeléseket *Tóth Attila* főelőadó ismertette.

Zene négy hárfára

Évadnyitásként öröndetesen gazdagodott az egyetemi-főiskolai bérlet első koncertjével. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola nagytermében a hangverseny-pódiumainkon szólóhangszerként ritkán szereplő hárfából nem is egy, hanem egyszerre négy zendült fel. Egyenesen New Yorkból repült ide az *Aristid von Würtzler* — aki maga is hárfás — menedzselte kvartett. Tagjai: *Barbara Pniowska*, *Eva Jaslar*, *Sylvia Kowalczuk*, *Margery Pitts*. Magyarországi turnéjuk során Budapesten s vidéki nagyvárosokban lépnek fel. Ötvenhárom országban szerepeltek már eddig, 200 kompozíció alkotja a repertoárjukat. s 17 ország zeneszerzője komponált kimonodottan az ő kvartettjük számára darabokat, így tőlünk például *Durkó Zsolt* és *Hidas Frigyes*.

Zenei ízlésüktől nem idegen sem a régi zene, sem napjaink muzsikája. Szegedi estjük első felében például *Albrechtsberger*-, *Bach*-, *Vivaldi*-, *Albeniz*-műveket játszottak. Természetesen valamennyi átirat volt,

ugyanis hárfa kvartettek a korábbi időkben nem születtek, hiszen nem tudunk ilyen együttesek létezéséről sem, s napjainkban maguk a New York-iak is csak egyetlen hasonló társulást tartanak számon. Az ilyen ritka attrakciónak ígérkező estekre természetesen fokozott érdeklődéssel gyülekeznek a publikum. Ezért aztán ha csak szolidan jót, s nem valóban rendkívülit nyújtanak, az érdeklődés lanyhul, a szünetben széksorok ürülnek ki. Pedig rosszul jártak, akik elmentek, ugyanis a műsor második fele volt az, ahol az együttes eredetibb, ötletgazdagabb előadással nem igazán szerencsés, ha olyan régi zeneirodalmi remekeket szólaltatnak meg, melyek eredeti művelésükben, azaz olyan formában, ahogy komponistájuk megálmodta, szebbek, teljesebbek, s ráadásul a hallgatóban e darabok előadói hagyományáiban él, addig kellemesen meglepő, s váratlan élményt nyújt, ha olyan mu-

szikát játszanak, ahol a hárfa sajtáságos tulajdonságai értékékként tündökölhetnek, s a darabok természetes, kizárólag hárfahangon képzelhető el.

Ilyen volt például *Würtzler* *Modern Sketches* című darabja, ahol a *Jövő* című tételben a hárfa eddig soha nem hallott új színeit villogtatta meg *music-director* szerző, természetesen újszerű játékmódokkal. Alan *Hovhanes* amerikai komponista darabja is tetszetős hárfamuzsika. Nem maradt ki a szellemes humor, a játékos kedv sem — ami ritka ajándék koncertjeinken. A szintén *Würtzler* tollából származó variációk a „*Yankee Doodle*” című népszerű amerikai dalra ügyes karikírozó stílusával — *Bach*, *Beethoven*, *Chopin*, *Debussy*, *Gershwin* voltak a rutinos zenei tréfa célpontjai — durrüt, s tetszést keltett a nézőtérben, melyet szívesen ráadásokkal viszonzott a négy hárfaművész. Egyet sajnálunk, hogy ha már magyar kompozíció is van a tarsolyukban, miért nem mutatják be.

Berényi Bogáta

Hol volt, hol nem volt...

Magyar film. *Iria: Gazdag Gyula* és *Gyórfy Miklós*. Fényképezte: *Ragályi Elemér*. Zenéjét *Mozart* a *Varázsfuvola* című művének motívumaiból összeállította: *Mártha István*. Rendezte: *Gazdag Gyula*. Főbb szereplők: *Vermes Dávid*, *Frantisek Husák* (*Hetényi Pál*), *Varga Mária*, *Csákányi Eszter*.

Új film

egész egyszerűen rossz. A vágás tempórozása, továbbá a fekete-fehér technika ellenére is kitűnő felvételek következtében a kontraszt egészen bántó. Tipikusan „csinált” történet, a valóság és a fantázia elemeinek szétválasztása pedig annyira következtelen és többszörösen félreértelmezhető, hogy ama bizonyos határsírt minden ügyesség és adagolás ellenére nem beszélhetünk.

A nyugati méltatásokat sommásan persze el lehetne intézni úgy, hogy ok jó szokásuk szerint persze bizonyos részleteket — a bürokráciától a tekintélyuralmon át a később még kifejtendő turulmadárig — „megesznek”, ám a dolog, sajnos, ennél sokkal bonyolultabb. *Gazdag Gyula* helyenként nagy képi invencióval úgy mozgatja művi, erőteltet, egyszerre didaktikus és eszmeileg legalábbis zavaros forgatókönyvének szereplőit, hogy a felkészült és a magyar valóságot többnyire felszínesen ismerő kritikusok csettinhetnek: ez már igen! Csakhogy könyörgöm: van ám egy bizonyos hazai nézőpont is. Meglehet, sajnálatos, de vagyunk még néhány millióban ebben a kis hazában, akik a magyar kultúra hazai szempontok szerint, által meghatározott éhségével állunk az itthoni műalkotások előtt.

A *Hol volt, hol nem volt...* által képviselt eszméiség, az a szemlélet, ami a groteszk eszközrendszerből időről időre előbukkan: torz, ki tudja, miféle komplexusokból, félelmekből, álmodokból, asszociációkból táplálkozó, sajátos kóktél. Ez még egyáltalán nem volna baj, ha valamiféle, egyértelműen a jelen idő magyarságához, társadalmához közelítő attitűdöt, nem pedig egyfajta szentimentális-anarchisztikus-komplexusos világgépet tükrözne.

Hőseink, a következők: az édesanyját elvesztett kislány (a mamának a szó szoros értelmében fejére esett egy

tégla — hagyjuk e mozzanatot is inkább kommentár nélkül), a piromán, bibircsókos és (szerintem) elmebeteg gyámügyi előadó, továbbá a több mint rejtélyes — nevezük néhai egészségügyi dolgozónak — *Csákányi Eszter* által alakított hölgyemény. Ok befejezésül együttesen a *Tatabánya* melletti turulmadárszoborra telepedvén, továszállnak. Legalábbis ellenszenves végkicsengés. Félreértés ne essék: állítható, hogy a turulmadár, hivatalos nevén altáji kerecsensólyom, köztudottan *Horthy-izü* néhai rekvizitum — de nemcsak az. Legalább annyira az ezeréves magyar államiság jelképe a maga módján, mint a *Hunor*—*Magyar* monda, vagy éppen *Szent István* koronája. Hogy akkor a nyikorogva (!) elrepülő turulmadárra telepedő hősök, pontosabban e dramaturgiai kulcsfontosságú jelenet egészét hogyan kell értelmezni; inkább nem fejtem ki. Hanem újra leírom: a szeretethiány tudvalevően torzít. De nagyon ám. Legalább ennyire.

Domonkos László

Jövőre ugyanitt

Londonból a szegedi Nyomorultakról

Az úrra, ki a cikket „elkövette”, a nyárról jól emlékezhetünk. Magas volt, szakállas, és úgy is fogalmazhatnánk: a társadalmi munkamegosztásban elfoglalt helyét illetően — teljesen angol. *Sheridan Morley* nem rejtette véka alá véleményét a szegedi szabadtéri Nyomorultak-produkciójáról. Mindaz pedig, ami szóbeli reflexióiból összegeződött, ime, most itt fekszik előttünk: a *London Times* egyik szeptemberi számában terjedelmes írásban számol be *Schönberg*—*Boublil*—*Kretzmer* musicaljének *Dóm téri előadásáról*.

Ahol minden a színpadra állítás — ilyesféle képpen lehetne magyarítani hirtelenjében a cikk címét. Utalás arra a látványközpontú, a szcenikai elemeknek a végső lehetőségéig hátráig történő tágitására épülő koncepcióra, amit a szegedi Dóm jelenléte által egyértelműen meghatározott szabadtéri produkciók színreviteli elképzelései jelentenek. Az

angol lap hosszasan foglalkozik a hatezernél több nézőt befogadó tér kihasználásának igyekezetéből következő tanulságokkal; megemlíti, hogy a magyar musical-előadói stílus mintha még mindig túlzottan az operethagyományokból táplálkoznék, csoportképes, színes jelezőolajos beállítások mozdatlanságaira alapozódna. Ugyanakkor a saja-

tos szegedi „architektúra” extravagancia” éppen a szegedi közönség számára mutat kizárólagosan elérhető hatásmechanizmus-együttest: hiszen itt a barikád-jelenetnél a lelőtt katona ötven lányit hull alá, míg a vigszínházi változatban — amelyről szintén beszámol a *London Times* — ilyen erőteljes effektusokkal nem találkozhat a publikum. A cikk kiemeli a „masszívna” nevezett zenekari teljesítményt, ám egyben azt is hangsúlyozza, hogy a látványra, a mindenáron való „szinesítésre” irányuló törekvés olykor a színészi alkítások szükséges változatosságának ellenében hatott.

Es a híradáshoz kapcsolható a legfrissebb információ is a Nyomorultakról: a mű szerzői — a vigszínházi tapasztalatok alapján, némileg módosított rendezésben — immáron hivatalosan is engedélyezték a musical jövő nyári szegedi szabadtéri bemutatóját.

D. I.

Tombácz Imrére emlékezünk

Tombácz Imre, a szegedi munkásmozgalom egyik kiemelkedő vezető egyénisége, kilencven éve, 1897. október 17-én született. Tiszai-dunai hajósok leszármazottja volt, de ő maga a sokgyermekes családban szabó mesterséget tanult. A nyomasztó munkanélküliség miatt, mint sok más fiatal, ő is Budapestre ment munkát keresni. Tizenhat éves korától vett részt a szakszervezeti munkában, 19 évesen lett tagja a szociáldemokrata pártnak. A Tanácsköztársaság idején a Vörös Hadseregben szolgált, majd ismét Budapestben találjuk, ahol a párt agitációs munkájában vesz részt.

A Tanácsköztársaság leverését követően 1920-ban belépett a nyomdász eszperantisták egyesületébe is. 1922-ben egy alkalommal az egyesület központjában járva hallott először a szegedi csoportról. A vezetőség Szegedre szándékozott küldeni valakit tájékozódni és irányítani a szervezőmunkát. *Tombácz* elvállalta a megbízást. Így lett az ismételt újjászervezett szegedi munkás-szakszervezet vezetője és leginkább oktatója 1922—1926-ban.

1927-től 1931-ig a szabók szegedi szakszervezetének függetlenített titkára volt. 1930 és 1940 között több ízben tagja volt a szociáldemokrata párt szegedi Várhajó bizottságának a

munkás-szakszervezetek egyesület 1934-ben történt betiltása után is foglalkozott az eszperantóval. sőt 1939—40-ben részt vett az egyesület újjászervezését célzó — egyébként sikertelen — kísérletben is. 1944 áprilisában azután az elsők között tartóztatták fel, majd a ricsei internálótáborba szállították. 1944 szeptemberében több elvtársával együtt szabadult, visszatért Szegedre, azonnal felvette a kapcsolatot a szakmaközi bizalmiakkal és a város felszabadulásakor megkezdte a szakszervezeti munka újjászervezését.

A felszabadulást követően részt vett a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front szegedi bizottságának létrehozásában és munkájában, s egy ideig a bizottságtitkára és nemzetgyűlési képviselő is volt. 1944 októberétől a Magyar Kommunista Párt tagja volt, részt vett a párt szegedi szervezetének létrehozásában. 1945-ben az MKP szegedi titkára, 1946-ban elnöke volt. A felszabaduláskor részt vett a polgárőrség munkájában. Nagy támogatója volt az ifjúsági szövetségnek, de a népmozgalom is elismerte segítőmunkáját. Kiemelkedő szerepe volt a két munkáspárt egyesítésének előkészítésében és végrehajtásában. Később, az új hatalom létrehozását követően különböző párt- és államj területeken dolgozott vezető be-

osztásokban, 1958. január 1-jén történt nyugdíjazásáig 1948—49-ben a Szegedi Belkereskedelmi Vállalat igazgatója, 1949—50-ben a Csongrád megyei Erdőgazdaság Nemzeti Vállalat vezetője, majd leghosszabb ideig, 1950—57-ben a szegedi városi tanács végrehajtó bizottságának elnöke volt.

1956-ban ismét bekapcsolódott az akkor újjászerveződő eszperantó mozgalomba is, és tíz éven keresztül a Világkeleti Eszperantó Mozgalom (MEM) „Paco” című folyóiratának Magyarországon megjelent számait rendezte sajtó alá.

Kiemelkedő munkásmozgalmi tevékenységéért számos kitüntetésben részesült, így a Magyar Szabadság Erdemrend ezüst, a Munka Erdemrend arany, a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem, a Szocialista Hazáért Erdemrend, a Felszabadulási Jubileumi Emlékérem, a Munka Vörös Zászló Erdemrend tulajdonosa volt. Hamvai a Belvárosi temető díszurnafalában nyugszanak.

Rátkai Árpád

Tombácz Imre születésének 90. évfordulója alkalmából 1987. október 16-án, pénteken délután 2 órakor az MSZMP Szeged Városi Bizottsága és a Szeged Megyei Városi Tanács közösen rendezte a Belvárosi temető díszurnafalánál

Eliane Medicin-Manchet dalestje

Szeged és Nizza között megélték a kulturális cserekapcsolatok. A mind rendszeresebbé váló események sorában most ária- és dalest következik: ma, csütörtökön este fél 8-kor a Tisza Szálló koncerttermében lép fel *Eliane Medicin-Manchet* nizzai énekesnő. *Debussy*-, *Schumann*-, *Grieg*-, *Poulenc*-dalokat ad elő, zongorán kíséri *Nicole Delannoy*.

A francia művésznő 1965-ben elnyerte a toulouse-i énekversenyt nagydíjjal; a lyoni opera szerződtette, ahol a *Rigoletto* Gilda szerepében debütált. Azóta számos operaszínpadon, Párizsban, Düsseldorfban, Velenében, Kölnben, Bécsben, Firenzében, Münchenben vendégszerepelt, a Scalaban Gian Carlo Menotti Pelléas és Mélisande rendezésében énekelte *Mélisande* szerepét. Koncertekenként neves karmesterekkel lépett fel a világ sok országában. Münchenben 8 éve tanít, a nizzai nemzetközi akadémia professzora.

Hasznoshulladék-gyűjtés

A Hazafias Népfront körzeti bizottságai hulladékgyűjtési akciót szerveznek. Holnap, pénteken délután 4 és 7 óra között a Bánomkert sor és az Oldal utcai sarkok között, a Bokor utcai tömbbelsőnél, a Hunyadi János sugárút 39—41. és a Bécsi körút 37—39. szám alatti tömbbelsőnél, valamint az Ady tér és a Bat-

thyány utca sarkánál várják a hasznosítható hulladékokat. *Petőfitelepen*, a *Póter* és az *Afor-kút* melletti területen, a *Csap utca* és a *Gábor Áron utca*; a *Göndör sor* és *Babér utca*; a *Délceg* és a *Diadal utca* találkozásánál, illetve a *Darda utca* 22—24. szám előtti területen gyűjtik a hulladékot reggel 8-tól délután 3 óráig